

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRĂȘOV, piața mare Nr. 30.
Serisori nefrancate nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următorile Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max Augenfeld & Emertich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 or. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L X I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajiu
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. senu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 106.

Brașov, Joi 14 (26) Mai.

1898.

Din cauza s-tei sârbători țiarul nu va
apără până Vineri sâra.

I-a usturat.

Discursul baronului Vasilco din
ședința plenară a delegațiunei austri-
ce i-a usturat binisor pe Ungurii
șovinisti, căci a atins partea cea
mai vulnerabilă a politiceii lor.

Scim prea bine din experiență,
cât de sensibil sunt politicianii un-
guri când se atinge în fața publi-
cului celui mare european cestiunea
raporturilor lor cu naționalitățile.
De astă-dată însă punerea în discu-
siune a atitudinii guvernului un-
guresc față cu România i-a supărat cu
atât mai mult, cu cât acesta s'a in-
tâmplat în sinul delegațiunilor și în
fața ministrului de externe austro-
ungar, cătră care au fost îndreptate
cuvintele d-lui baron Vasilco.

Câte-va din cele mai lăpăte foi
unguresci din Pesta s'au și plâns
asupra acestei „cutezanțe“ a delega-
tului bucovinean, care pe când cei-
lalți vorbitori s'au ocupat mai mult
cu afacerile interioare, a slevat o
cestiune atât de concretă și actuală
a politiceii esteriore. D-sa și-a es-
primat părerea de rău, că politica
de naționalitate a guvernului un-
guresc nu stă în consonanță cu poli-
tica esternă, care tinde la întărirea
și asigurarea bunelor raporturi ale
Austro-Ungariei cu România.

Adresându-se contelui Goluchowski,
ki, care cunoșce bine stările din
România, br. Vasilco l'a întrebat,
decă nu admite, că, persistând gu-
vernul unguresc în atitudinea sa ac-
tuală față cu România de dincoace,
se pôte ușor întâmpla, ca în Româ-
nia să se schimbe guvernul ast fel,
incât monarchia noastră să aibă mari
neplăceri. Printr'asta d-l Vasilco și-a
motivat pe deplin îngrijirile, căroră
li-a dat expresiune în interesul mo-
narchiei.

Firesce, că limbajul acesta

franco și curagios n'a putut să fiă
pe pofța foilor unguresci. Mai mult
fusē ele s'au simțit atinse prin aceea,
că nimeni nu și-a ridicat în delega-
țiunea austriacă cuvântul, ca să
„cheme la ordine“ pe vorbitor și
însuși contele Goluchowski, deși
era de față, a tăcut, dimpreună cu
cei-lalți soți ai săi din guvernul
comun.

Dér nici în ședința următoare,
de erī, în care s'a terminat desba-
terea, contele Goluchowski n'a luat
cuvântul, ci raportorul Dumba s'a
mărginit a declara, că la afacerea
oprirei adunării din Blașiū, slevată
de d-l Vasilco, și la cestiunea litur-
giei maghiare, despre care a vorbit
Ruteanu Barlinski nu va reflecta,
deorece „nu sunt cestiuni, de cari are
sē se ocupe comisiunea“.

Cu atata s'a incheiat de-ocam-
dată incidentul în delegațiuni și a
rēmas, ca să fiă discutat de presa
fanatică maghiară. Acastă pressă,
cum se va vedē și din ceea ce re-
producem mai jos din „Budapesti
Naplo“, și cum afirmă și „Budapesti
Hirlap“, analizând discursul amintit,
cât și toate celelalte, cari au
criticat într'un fel sēu altul politica
și atitudinea Ungariei, găsesce, că
s'a comis din partea Austriacilor pe-
catul unui amestec în afacerile in-
terne ale Ungariei; ba țiarul din
urmă conchide din tonul și limbajul
delegaților austriaci, că ținta lor este
de-a provoca un conflict cu Ungaria.
Goluchowski, Kallay, ca și Krieg-
hammer și secretarii de stat prezenți
n'au protestat nici unul, ba Gol-
uchowski prin tăcerea sa a mai do-
vedit, că n'are a obiecționa nimic
atunci, când delegații austriaci „ațită
naționalitățile din Ungaria în contra
statului și a națiunei maghiare“.

Și care va fi rezultatul?

Aceeași fōiă presimte o crisă
fatală. Dér orī cum ar fi și orī cât
de mult s'ar supăra foile șoviniste,
cari sunt de părerea, că Meghiarii

pot tracta naționalitățile dinăuntru
așa cum le place lor, rămâne fapt
nedisputabil ceea ce a dīs baronul
Vasilco, și trebuie să-i fim recunos-
cētor³ nu numai noi, pe cari ne-a
luat în apărare, ci și guvernantii
noștri, pe cari i a avertisat în mod
leal într'o cestiune, dela care atērnă
în cea mai mare parte liniștea și
chiar esistența Ungariei.

Delegațiunea austriacă.

— Austriacii contra Maghiarilor. —

Am amintit erī despre importanta șe-
dința a delegațiunei austriace dela 23 Mai
n. în care s'a discutat asupra budgetului
pentru esterne. Ședința acēsta a durat 6 ore
întregi și tenorul ei a fost, că decă Un-
garia vrē să mai aibă pact cu Austria,
trebuie să plătescă mai mult ca până acum
la sarcinile comune. Dăm în estras cursul
acestei desbateri.

După-ce raportorul Dumba recomandă
spre primire budgetul ministeriului de es-
terne, luă cuvântul

Bielohlawek (antisemit): Spune mai
întâi, că în Viena e mare nemulțămirea
și agitația, pentru-că în cestiunea *sporirei
flotei* delegațiunea austriacă nu s'a purtat
cu destulă asprime în raport cu delegațiunea
ungară. În delegația ungară unui singur
membru i-a succes a sili atât pe ministrul
de esterne, cât și pe cel de rēsbōiū, a-se
retrage în cestiunea *sporirei flotei*. Veđi
bine, Ungariei nu-i trebuiesc flotă, fiind-că
nu este în interesul ei s'o aibă. Noi Aus-
triacii îi cunoșcem deja. Inșē din partea
Austriacilor ar fi o mare greșală, decă din
causa acēsta ar ataca guvernul, fiind că de
acēsta (*sporirea flotei*) sunt legate mari in-
terese industriale.

De altmintrelea noi trebuie să luăm
acum lupta cu Maghiarii. Sē nu credă Ma-
gharii, că noi ne vom retrage ca nise
lași, orī că vom cădē în genuंची, cerșind
un pact după care lor le lasă gura apă.
Austria se va ridica ca un singur om, ca să
protesteze contra unui pact, care ar fi avan-
tagios numai pentru Ungaria. Maghiarii

egoisti nu primesc planul flotei — pe care
nu-l vrēu nici Austriacii — fiind-că nu
este în interesul lor. Inșē Ungurii se nu
se amăgescă. *Noi începem fără cruțare lupta
cu Ungaria. Vrem pact, inșē vom provoca
luptă până la cuțit, decă interesele imperiului
austriac nu vor fi apreciate de ajuns.* Decă
un astfel de pact, ca cel de ađi, n'ar putē
fi împiedecat pe cale parlamentară, atunci
*tōte popōrele Austriei vor trebui să se ridice
ca un singur om.* — Primesce budgetul.

Cav. Gompertz: Se bucură, că minis-
trul a accentuat în espuarea sa, că gu-
vernul își dedică tōtă atențiunea pentru
politica comercială și economică. Oratorul
s'a ocupat apoi cu pactul dintre Austria și
Ungaria și declară, că nici acum nu e atât
de pesimist, incât să nu credă în pactul
cu Ungaria. El află, că comunitatea vamală
este absolut necesară pentru monarchia;
zădărnicierea ei ar duce monarchia în incur-
cături necalculabile.

Dr. Schucker: Nu este nici o speranță,
ca pactul austro-ungar să se pōtă renoi. De-
lăturați mai întâi greutățile, și apoi vor-
biți despre pact cu Ungaria. În genere dīs,
nu se pōte sci, în ce chip se va forma pe
viitor poziția de drept public a celor două
state din monarchia. Se vorbește despre
uniune personală, despre teritoriu vamal
deosebit, pe când aparatul parlamentar nu
funcționează, ér decisiunea împēratului cu
privire la cuotă nu e valabilă decăt pentru
credea stricacios și cauza sanetății sale o
anul 1898.

Vorbitorul dīce, că e imposibil, ca
alianța cu Germania să fiă susținută, când
Germanii din Austria sunt persecutați; e
temere, că ajungerea la putere a elemen-
tului slav va rupe monarchia de cătră Ger-
mania și-o va arunca în brațele Rusiei. Nu
votēză budgetul.

Garaysky (polon) accentuēză marea
importantă a triplei alianțe, dorind ca ine-
galitatea între popōrele Austriei să înceteze.
Primesce budgetul.

Chiari (partida populară germană) de-
clară în numele soților săi, că nu primesce
budgetul. El este inșē pentru solidaritatea
cât se pōte mai strinsă între cele două părți
ale monarchiei. Cele două state sunt avi-
sate unul la altul; Ungaria are lipsă de

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Etimologizarea poporană română.

De
N. Sulică.

Partea primă.

Scopul meu prin articolul de față a
fost în primul rând să atrag atențiunea
dascăllilor noștri, și în genere a tuturor
acelora, cari au ocaziunea să vină în con-
tact mai întins cu poporul, asupra unuia
din cele mai interesante fenomene *linguis-
tice* ale *psichologiei poporane*; drept aceea
am și preferit o predare cât mai populară,
și nu tonul sec al pedantismului științific.
Dilnic suntem espusi să auzim din partea
celor din România, că în sfera activității
spirituale pare-că duhul morții a cuprins
sufletele noastre. Ei bine, acela dintre noi,
care nu se pōte avēnta până la trēpta cre-
ațiunilor originale, să nu lase cel puțin
comōra nesecată a originalității spiritului
poporului nostru să se veștejescă sub vëlul
negru al uitărei.

Dascăllilor noștrii decī, a căror merite

intru desvëlirea și colectarea tesaurului
poesiei noastre poporane sunt incontestabile,
li-se deschide un nou teren de activitate
în domeniul folclorului românesc. Pe tere-
nul colectării și prelucrării științifice a
etimologiilor poporane s'a lucrat la noi
până acuma aprōpe atât, cât nimic, pe când
alte națiuni au deja o literatură întregă
în acēstă materie.¹ La noi prima, dér
și ultima încercare au făcut-o Crețu și
Șăineanu în „Columna lui Traian“ (anul
1883 pag. 242 și 244) sub titlul: „Că-
te-va specimine de etimologie poporană
română“.² Aceste câte-va specimine eu
nu le cunosc decăt din reproducerea lui
Philipide în „Principii“ pg. 106. Intre
ele inșē, etimologii poporane în sensul mai
larg al cuvântului — așa precum voiți con-
cepe eu etimologia poporană în decursul
acestui studiu — sunt maximum 15. Eu
din parte-mi voiți analiza cam la vr'o 150
de esemple, și anume cele mai caracteris-

¹ Veđi bibliografia la urmă.

² Din punct de vedere științific are
cel puțin meritul de-a fi prima încercare
sistematică și mai completă.

tice.³ Materialul ce-l am la dispozițiune e
cu mult mai bogat, inșē spațiul de-ocam-
dată nu permite mai mult.

I.

Voiți începe decī de-adreptul — în
medias res — cu câte-va exemple.

Poporul aude terminul savant „com-
pliment“ și observă și cam în ce constă
acest compliment. Asociațiunea de idei și
analogia fonologică inconștient îi provocă
în minte cuvântul cunoscut: „plocoy“⁴)
Rezultatul combinării și contaminării celor
2 cuvinte (compliment și plocon) e forma
„plocoment“, usitată în graiulvulgar al Ro-
mânilor brașoveni.

„Legea de *murduri*“ a lui Conu Leo-
nida din Caragiali, e cunoscută tuturoră —
„adicăteala“ cum o interpretēză mintosul

³ Voiți ținē cont mai ales de acele
forme actuale, trecute prin procesul etimo-
logisării poporane, cari sunt comune tutu-
ror Românilor. Dintre etimologiile dialec-
tale, voiți releva în special pe cele ale Ro-
mânilor brașoveni.

⁴ În graiul poporului „a se ploconi“,
însemnă a se închina înaintea cuiva.

și voinicosul Leonida „ca nimenea să nu
mai aibă drept să-și plătescă datoriile“.

Cum au ajuns mahalagii din Bucu-
resci la acēstă caraghiosă „lege de mură-
turi?“ E clar, că aici avem de-a face cu-o
bruscă adoptare a formei latinesci: „*mora-
torium*“, care, ca termin tehnic juridic, în-
semnă prelungirea termenului de plată, ce
se acōrdă debitorului necapabil de-a plăti,
din partea creditorului.

Cine a cetit comedile lui Caragiali
cunoșce și stereotipul oftat-argument al
polițaiului Pristanda: „De, cōne Fănică, ce
sē-i faci? familie mare, și *renumerafie* mică
după buget“. Ce e mai natural, decăt ca
bietul Pristanda, care dīua și nōptea se
ougetă numai la nevoile „familiei“ sale,
atunci când își primesce leafa, *renumera-
țiunea*, în capul său de polițai să-și amin-
tēscă de *numărarea* părăluțelor, și așa să-i
vină pe limbă forma „*renumerafie*“?

Cum le scie tōte mai sus amintitul
conu Leonida, nu cred, că le scie altul;
el scie să-i povestēscă Efmiței sale până și
de marele „*Galibardi*“, care a băgat în
rēcări chiar și pe Papa dela Roma.
Și — continuă conu Leonida — inșuș

Austria, și e de dorit, ca să se facă un pact prin care interesele celor două state să fie scutite.

Kaftan (Ceh) dice, că Austria nu este stat colonial; interesul ei nu poate fi decât susținerea sferelor de interese de până acum. Provocă pe ministerul de externe să se alipescă de alianța cu Rusia. Oratorul desvîlta pe larg raporturile politice din Balcani. Dice, că după-ace reprezentantul Rusiei s'a depărtat din Belgrad, datorită monarhiei noastre e a face atenție pe Serbia la calea primejdioasă pe care umblă. Vorbind apoi de politica internă, dice, că trebuie ore să urmeze erăși timpuri atât de critice, ca la 1866, pentru-ca să vină vremuri mai bune pentru popoarele Austriei? Ce nedreptate așa de mare zace în aceea, că 5¹/₂ milioane de Cehi se luptă pentru susținerea naționalității lor? Cehii nu vor să reglementeze pe Germani, ci-și apără numai interesele lor. În vîc XIX nu se mai poate centraliza. Cehii vor rămâne fideli statului însă nici-odată nu vor concede, ca coróna cehă să se contopescă.

Axmann: În urma nenorocitei politice vamale și comerciale, comerțul Austriei se sbate în miserie. El și partida lui așteptă dela guvern, ca interesele austriace să fie scutite cu ocazia viitoarelor schimbări economice. Este trist, că acum trebuie să beneficiăm de ospitalitatea unui stat, care nu este conciliant față de noi. Se provocă la raportul lui Max Falk, al cărui ton a produs numai durere în Austria. Ne aruncă salteaua de paie înaintea picioarelor, și totuși Falk s'a împărțit de distincțiunea împăratului. Pactul va fi lupta pentru existență din care Austria nu vrea să aibă privilegii nedrepte. Vom vedea acūși, că ore Ungaria aplecată este a mai susține dualismul? Noi nu ne temem de uniunea personală, însă Ungaria să nu facă responsabilă pe Austria, decât în urma zădărniceii pactului, va urma criza economică.

Vorbesc apoi **Hechenburg** și **Oppenheimer**. Cel dintâi condamnă atitudinea Ungariei față de Austria, numind pe Maghiarii egoiști. — Cel de al doilea se ocupă între altele și cu frecările naționaliste din Austria, care constituie o uriașă pagubă pe terenul economic al Austriei. El urgită regularea stărilor dintre naționalități, căci de gēba plătesce poporul dările apăsătoare, de gēba avem armată bună, decât monarhia e slabă înăuntru, er înafară nu poate juca nici un rol.

Delegatul baron de Vasilco: Cu deplină convingere am consimțit er în comisiune la manifestația de încredere pentru ministerul de externe, mai ales de aceea, fiind că am înțeles dela Majestatea Sa, că raporturile noastre cu statele învecinate sunt cele mai bune. Cu deosebire poate fi mândru ministrul de recunoștință, ce a întâmpinat-o și din partea opoziției. Cu toate acestea domnii din opoziție n'au întrelăsat a-și

esprima îngrijirea, că în urma nenorocitelor ordonanțe de limbă, raportul nostru cu Germania ar pute să sufere. Unei analoge temeri trebuie să dea loc vorbitorul:

Aprōpe în același timp, când am audīt, că raporturile noastre cu statele vecine sunt escelente, guvernul unguresc a oprit ținerea adunării Românilor în Blășiū, și după cum scriu diarele a fost dusă acolo miliția. Cu ore care promptitudine a urmat după acēsta în mai multe orașe din România demonstrațiunī, au căror țintă a fost, durere, consultatele austro-ungare și cu care privilegiu s'au întemplat regretabile ciocniri între poliția și mulțimea iritată. Deși mare parte a acestor demonstrațiuni au fost cauzate prin agitatori profesionali, trebuie totuși stabilit faptul, că *guvernul unguresc nu este congruent în politica sa interioară cu niusințele ministrului de externe*. Vēdurăm anul trecut în Austria, de ce urmări triste a fost însoțită manauarea prea strictă a oprilor de adunări; vēdurăm cum asemenea adunări totuși s'au ținut, dēr înafară de granițele imperiului, și dēr c'un caracter mult mai regretabil.

Vorbitorul cunōsce sensibilitatea ministrului de externe în cestiuni unde se tractēză de amestecul în afacerile interne ale Ungariei. Dēnsul nici nu pōte cere un asemenea amestec, dēr ar fi totuși de dorit, ca politica internă ungară să concordeze cu politica noastră esternă. Guvernul unguresc ar trebui să se concordeze întru cātva niusințelor ministrului de externe, căci Ungurii totuși nu vor pute cere, ca să se întemple invers.

România ocupă ađi între vecinii noștri o poziție fōrte respectabilă, și de va ajunge odată lucrul la o definitivă soluțiune a cestiunei orientale, România va juca un rol fōrte important. Ar fi dēr fōrte de regretat, decât în urma unor greșeli, ce se comit din partea guvernului unguresc, bunele noastre raporturi cu statul vecin ar suferi scādere. În România se schimbă partidele fōrte des. Conte Goluchowski, care cunōsce fōrte bine raporturile în România, va admite, că demonstrațiunī de ađi pot fi acolo māne la cārmă și că din cauza acēsta *putem să avem odată mari neplăceri*. Vorbitorul exprimă dorința, ca cestiunea naționalităților în Ungaria, ca și în Austria, să dispară cāt mai curēnd, ca puterea monarhiei să nu sufere pagubă.

Oratorul sfirși declarānd, că bucovinenii primesc espunerile guvernului comun, fiind că scopul lor este o monarhia tare și înfloritoare, în care interesele Bucovinei să fie apărate în Orient.

Barvinski (galițian) combate pe aceia, care susțin, că elementul slav ar fi pericolos monarhiei. Dice, că centralismul ruginit trebuie să înceteze în ambele părți ale monarhiei și locul lui să-l ocupe *egala îndreptățire a naționalităților*. Oratorul se plāuse apoi, că *Ungurii vreu să maghiarizeze pe Ru-*

teni, făcēnd încercarea de-a introduce în biserica lor *liturghia maghiara în loc de cea slavă*.

Br. Vasilco și presa maghiară.

Era de prevēdūt, că discursul ținut de d-l *br. Vasilco* în delegațiunī va produce mult sānge rēu între șovinistii maghiari. „*Budapesti Naplo*“ dela 24 Maiū ii dedică un articol lung. Etă ce scrie între altele numita fōiă:

Baronul Vasilco, care s'a prezentat ca „*Valach din crescet până 'n tălpi*“, a criticat în ședința publică a delegațiunei austriace politica de naționalitate a Ungariei. Printr'asta *br. Vasilco* a comis un amestec în afacerile interne ale Ungariei. Acēsta „*neghiobiă*“ a sa n'a fost dojenită nici de președintele delegațiunei, nici nu s'a revoltat măcar un singur delegat în contra ei, dēr întrēga delegația austriacă și indirect întregul parlament austriac și întrēga Austriă s'au făcut culpabile ca complici. Dēcă însă delegația austriacă n'a respins „*atentatul*“, vrē să-l respingă „*Budapesti Naplo*“, care se crede a reprezenta opinia publică maghiară.

„*Nici d-l Vasilco*“, dice, „*nici nimeni altul în Austria n'are nimic de-a face cu aceea, cum tractēză politica maghiară cu naționalitățile acestei țeri*. **Le tractăm așa, cum ne place nouē**; de le giugiulim, sēu le persecutăm; de le suferim, sēu le asimilăm, nimeni înafară de granițele Ungariei n'are să se amestece“.

Dice apoi, că parlamentul unguresc nu s'a amestecat nici-odată în afacerile interne ale Austriei, unde Neamțul stă pe gātul Slavului, er Slavul pe-al Neamțului. Ungurii pretind din partea Austriei tot acēstă atitudine cu privire la afacerile interne ale Ungariei, dēr d-l Vasilco totuși s'a amestecat în politica de naționalitate a statului ungar. Vasilco a criticat faptul „*oprirei tērgului valah dela Blășiū*“, dēr despre acēstă oprire guvernul unguresc e dator a răspunde „*numai Dumnezeu lui sēu, conștiinței sale și reprezentanței națiunei*...“ Dēr Vasilco nu se mulțamește cu atât, ci pretinde, ca guvernul unguresc să subordoneze politica de naționalitate a Ungariei politice esterne a lui Goluchowski. Nebuniă... D-l baron se pōftescă și să cētēscă legile noastre, după care ministrului de externe îi este interđis or-ice amestec în politica internă maghiară, er din contra ministrul-președinte unguresc e dator să-și valideze influința constituțională asupra conducerii afacerilor esterne. Așa-dēr, decât există o deosebire în direcția politiceii lui Goluchowski și între aceea a politiceii de naționalitate din Ungaria, atunci Goluchowski trebuie să-și acomodeze politica sa politiceii noastre de naționalitate, și nu invers“.

„Nu numai România e vecină cu noi, ci și marea împērăția germană, și dōră va concede d-l Vasilco, că monarhia noastră are cel puțin tot atātă cauză de-a cultiva amicitia Germaniei, ca și pe a Romāniei. Și acum privēscă d-l Vasilco la cele din Austria; gāndescă-se, ce se întemplă acolo cu Nemții, cum îi persecută pe ei de ani de diile politica oficială austriacă. Berlinul de sigur are mai multă cauză de-a se supēra asupra Vienei, decât Bucurescii asupra Budapestei. Și nu-i așa, că Ungaria nic-odată n'a cerut dela Goluchowski, ca în interesul monarhiei să pună capēt direcției anti-germane a politiceii austriace?“

Mai departe „*Budapesti Naplo*“ constată, că Agenor Goluchowski și cei-lalți miniștri comuni au fost de față, când a vorbit d-l Vasilco, și au tăcut; că ministrul de externe n'a sārīt de pe locul sēu și n'a protestat în contra „*brutalului amestec în politica internă a Ungariei*. A tăcut, și cu acēsta a aprobat tōte neghiobiile d-lui Vasilco“. În fine provocă delegațiunea ungară, ca să facă atenție pe miniștrii comuni, că ei nu pot să fi soți aliați ai celor care „*insultă națiunea maghiară*“.

O conferență despre Romāni în Belgia.

În orașul *Andenne* (aprōpe de Bruxella) s'a ținut de cātă profesorul din Wavre *M. Aug. de Vreught* o conferență, care a avut de subiect *causa Romānilor din Transilvania*. Conferența s'a ținut la inițiativa cercului științific și literar din *Andenne*.

La acēstă conferență a fost invitat și comitetul secțiunei Ligei din Bruxella, care s'a și reprezentat prin delegații sēi *V. Curtius* și *E. Dioghenide*, membri în comitet.

În 18 Maiū la 8¹/₂ ore d-l de *Vreught*, urcānd tribuna, și-a început conferența arātānd mai întâi la ce grupe de popōre aparțin Romānii și ajunge la rezultatul, că ei sunt înrudiți cu Francesii, Italianii, Spaniolii, Portughezii și cu Walonii. Stabilind astfel caracterul etnic al Romānilor, conferențiarul insistă cātē-ve momente asupra Romānilor din regat, arātānd progresele lor dela venirea Regelui Carol și până ađi.

Trecēnd apoi la naționalitățile din Ungaria, dēnsul dovedesce, cum Ungurii sunt în absolută minoritate (5¹/₂ milioane), și cu tōte acestea stāpānesc peste o majoritate de 10 milioane, Slavi, Romāni, Germani etc. Lucrul acesta n'ar fi așa de grav — dișe conferențiarul — decât Maghiarii ar căuta să aibă o preponderanță mai mult morală; ei însă și-au pus de gānd să facă Maghiarii din toți locuitorii Ungariei. În urmărirea acestui scop, s'au aruncat cu furie asupra Romānilor; au nesocotit legea de naționalități dela 1868; au introdus limba maghiară în tōte afacerile vieții publice; au înființat „*kisdedov*“-urī, ca să maghiarizeze pe copii; publiciștii romāni din Transilvania sunt prigoniți, și pentru tōtă nimica aruncați în temnițe; curtea cu jurați din Sibiu, care achitase în cātē-va rēnduri pe diariștii romāni, au strēmutat-o la Clușiū; au făcut proces Memorandului dus la Viena și au osindit pe cei-ce s'au pus în fruntea acelei mișcări.

Nedreptățiți sunt Romānii și în privința electorală. Transilvania are o deosebită lege electorală; aici nobilii maghiari sunt scutiți de cens, pe când Romānilor li-se cere un cens fōrte mare, care variază după localitate, așa că puținii Romāni pot fi alegători.

Vorbi apoi despre pasivitatea Romānilor față cu alegerile dietale, despre cea din urmă mēsură a guvernului de a maghiarisa numele localităților și despre oprirea adunării convocată pe diua de 3 (15) Maiū la Blășiū, dicēnd: „*S'a desființat robia economică, dēr s'a înființat robia politică*. Romānii sunt ađi robi politicesce; ba cei-mai mult, nu li-s'a permis nici petreceri cu dans în diua de 3 (15) Maiū, căci sunt timbrate de demonstrații antimaghiare“.

acest „*Galibardi*“ entusiasm de pornirea democratică a republicanilor din mahalalele Bucurescilor, a trimis o telegramă de felicitare la adresa fraților sēi de sānge latin. Așa le spune Leonida, er noi trebuie să le credem, căci cu mult duh de convingere adauge mai departe același Leonida, că sāngele apă nu se face și „*Galibardi*“ nu era el de geaba „*geantă*“ latină.

„*Geantă*“ în loc de „*ginte*“ e o ridiculă confuziune a semidoctului Leonida.

„*Pardon de impresie*“, în loc de „*pardon de expresie*“, — cunoscut tot din Caragiiali — amenință ađi se devină popular în graiul humoristic al inteligenței noastre.

Mai atrag atențiunea cetitorului asupra clasiceii definițiunī dată tot în Caragiiali, *sufragiului* universal, pe care eroii noștri îl interpretēză ca *sufrazierie* națională, „*adecă*“ ca numai poporul să ședă la *masă*⁵⁾, căci el e stāpān“.

Cine vrea mai multe exemple de felul acesta, cētēscă comediiile lui *Alexandri* sēu anecdotile lui *Speranță*.

Incă două exemple: Pe catolic, aderenți ai papei, ne-am obișnuit a-i numi „*papistași*“; nu arare-ori însă se aude în poporul nostru și forma „*popistași*“, formă datorită influinței cuvēntului cunoscut „*popă*“. — Forma „*protopop*“ nu îndetulesce riva poporului nostru de a pricepe și a prezenta totul într'o haină cāt mai ușor de înțeles. Silaba finală „*pop*“ din *protopop*, simte poporul, că vrea să indice pe „*popă*“; partea primă a cuvēntului însă, „*proto*“ nu-i sună lui romānesc; iți face dēr „*pătru*“, și așa ne alegem cu forma populară „*pătrupop*“. Că pe fiă-care *protopop* il va fi chemānd „*Pătru*“, cu asta nu-și mai bate capul poporul, el e mulțămīt, că a dat o formă pur romānescă cuvēntului străin „*protopop*“.

Ce a făcut dēr poporul în tōte aceste casuri, când forma „*compliment*“ a transformat-o în „*plocoment*“, „*papistași*“ în „*popistași*“, er din decretarea legală a „*moratorului*“ — lege de „*murături*“?

El a *etimologizat*; procedura linguis-tică a poporului în tōte aceste casuri se numesce „*etimologizare populară*“, er resul-

tatul acțiunei etimologisatōre⁶⁾ a poporului sunt „*etimologiile populare*“; dēr „*geantă*“ în loc de „*ginte*“, „*pătrupop*“ în loc de *protopop* sunt etimologii populare. Atuncī când poporul etimologizează un cuvēnt, care fiă după originea, fiă după forma sa e străin de simțul linguis-tic romānesc al sēu, el *romānizează*, bagă duh de viață romānesc în forma obscură și lipsită de înțeles romānesc, tocmai prin aceea, că transformānd-o și dāndu-i astfel înțeles romānesc, o imbracă în haina națională a limbii clare și înțelese romānesc.

(Va urma.)

⁶⁾ Cuvēntul „*etimologie*“ este de origine grecēscă (*ἔτυμος λόγος*) și însemnă atāt cāt „*adevărata înțeles*“; dēr acela care face etimologia unui cuvēnt, caută să afle, să reconstruēscă *înțelesul* și *forma originală* a cuvēntului. Terminul de „*etimologie*“ — ca toți terminii gramatical-linguis-tic de ađi — a fost creat de filosofia grecēscă, căci precum se șeie, primii care au ventilat cestiunea originiei diferitelor cuvinte și a limbii în genere, au fost adēno cugetătorii filosofi ai anticilor Elini. Cele mai mari merite pentru sistemizarea științifică a gramaticeii, așa precum o cunōscem și o avem astāđi, și-le-au cāștigat filosofi stoici.

⁵⁾ Interpretarea cuvēntului „*massă*“.

Terminându-și conferența, d-l de *Vreught* fu obiectul celor mai vii ovațiuni și primi numeroase felicitări. D-l de *Vreught* a promis delegaților secțiunii din *Bruxella* a *Ligei*, că va profita de cea dintâi ocazie pentru a ține și în capitala *Belgiei* o conferință asupra cestiunii române.

D-l August de *Vreught* este Flamand, profesor în *Wavre*; s'a ocupat mult cu cestiunea limbilor în *Austria* și cu studiarea diferitelor state poliglote din *Europa*. Înainte cu câțiva ani a scris într-o revistă flamandă asupra *Slovenilor* din *Austria*, ăr cu cestiunea cehă s'a ocupat într'un volum remarcabil.

Conferențele d-lui Jules Brun.

Cetim în „*Le Gaulois*” cu data de 19 Maiu „A cincea ședință generală a Societății de geografie comercială a fost cu deosebire interesantă. D. Jules Brun a ținut o conferință ilustrată cu proiecțiuni electrice asupra Românilor din *Transilvania*. Prin calitățile sale oratorice, d. Jules Brun este printre conferențiarilor noștri de frunte. Discursul său bogat în fapte, foarte bine studiat, foarte bine ăis, a impresionat adânc pe numeroșii săi auditori, printre cari figurau foarte mulți Români.”

Și „*Le Journal*” cu aceeași dată: „D. Jules Brun a obținut un succes foarte personal, Marți seara, cu conferința sa asupra Românilor din *Transilvania*, la Societatea geografică comercială. Densul a tractat cestiunea din punct de vedere francez și român sciind să pună în acord simțmintele sale de patriot cu acele de înfocat filoromân. Confratele nostru a fost foarte aplaudat; discursul său era de natură a distruge ăre-carăi prejudecăți, cari par că există printre noi în favoarea Ungurilor.”

Distinsul literat francez a obținut un succes nu mai puțin strălucit ca poet. *Sonetele române*, despre cari „*Gazeta*” a întreținut pe cetitorii ei, au fost premiate la jocurile florale din *Tulusa*.

SCRIRILE DILEI.

— 13 (25) Maiu.

Imormântarea lui Gladstone Din *Londra* se telegrafază, că imormântarea lui Gladstone se va face Sâmbăta viitoare. Cadavrul va fi transportat astăzi dela *Hawarden* la *Londra*, unde în decursul ăilelor de *Joi* și *Vineri* va fi espus la privirea publicului. Se ăice, că a făcut o surprindere generală faptul, că veduva răposatului n'a primit telegramă de condolență dela *Bismark*. Se crede, că scirea despre mărtea lui Gladstone a fost ținută în secret față de bătrânul *Bismark*, și de aci se esplică, că el n'a adresat telegramă de condolență.

Dela Budapesta se vestesce, că *Luni* dimineața, după sosirea monarchului dela *Gödöllő* în capitala ungăreă, a primit în audiență între alții și pe episcopul *Gherlei* Dr. *Ioan Szabo*. Amintim cu această ocaziune, că între cei ce au luat parte la prânzul dat în 19 Maiu n. c. în palatul din *Buda* a fost și episcopul *Lugoșului*, Dr. *Demetriu Radu*. „*Unirea*” află, că la cercele *Maiestatea Sa* s'a întreținut în chip foarte afabil cu *Prea Sfinția Sa* în limba italiană.

Maiatul scătelor române din loc s'a hotărât a se ține, decă timpul va fi favorabil, Sâmbăta viitoare.

O nouă scriere în contra lui Kossuth E mare turburare în ceta adoratorilor lui *Kossuth Lajos*. Deputatul *Zimandy Ignacz*, care își ațitase asupra capului pe toți *Ungurii* „patrioți” prin broșura sa intitulată „*Kossuth Lajos înaintea tribunalului istoriei*”, acum publică anunț de abonament la o nouă broșură, care după cum se vede din anunțul publicat, e chemată a reduce cultul lui *Kossuth* aproape la zero. În același timp *Zimandy* face mai multe descoperiri despre „uneltirile secrete de subminare” ale guvernului. Acest anunț a lui *Zimandy*, care face parte din „partida populară”, a

produs o adevărată furtună în presa șovinistilor unguri, cari atacă nu numai pe *Zimandy*, ci întrăga „partidă populară” și în deosebi pe *Ferdinand Zichy*. Unele cereschiderea lui *Zimandy* din parlament. În ședința de alaltăieri a isbucnit și în dietă o furtună din cauza acesta, fiind grăznic insultată „partida populară”.

Firmă ungrăescă „insultată”. Foile *Jidano-maghiare* ărași aduc soire despre un cas „revoltător”. S'a întâmplat adecă, că doi tineri sërbi din comitatul *Baci-Bodrog* au luat o firmă ungrăescă dela o scăiă și au nimicit-o. Acesta e cazul, care face pe patrioții cu perciuni dela foile maghiare să se „revolteze”. Dăr decă este adevărat, că tinerii sërbi au comis faptul de mai sus, atunci de sigur, că motivul, care i-a îndemnat să facă acesta, a fost și mai revoltător, de cum li-se pare „patrioților”: e fi faptul săvârșit de acei tineri. Caută „patrioții” a delătura motivele, și atunci vor înceta și „scandalele”.

O imormântare cu bătaia. În *Budapesta* s'a întâmplat urmatorul cas: *Jidanul Berger David*, un neguțator bogat, era mult persecutat de nevastă-sa, care într'un timp îl declarase de nebun și făcă să fiă internat într'o casă de nebuni, de unde pôte n'ar fi scăpat totă viața, decă n'ar fi întrevănit medicul său de casă, care constată, că *Berger* nu e nebun. Liberat din casa nebulilor, el din nou se împacă cu nevastă-sa, care prin lingușiri făcă pe soțul său să-și intabuleze totă averea pe numele ei. Dăr nici după asta n'a fost pace între ei, așa că bărbatul trebui să intenteze proces de divorț. Înainte însă de-a se resolve procesul de divorț, el se împușcă. Imormântarea i s'a făcut *Duminea* trecută. Nevasta lui, care în timpul din urmă locuia în *Mișcolț*, încă a venit la imormântare, sosind tocmai în momentul din urmă. În decursul conductului până la cimiter, rudeniile răposatului începă cu ea la cërta, pentru-că li-a luat din mână ocaziunea de-a moșteni averea lui *Berger*. Înainte de-a ajunge la mormânt, se iscă între ei bătaia. Au rupt veduvei doliul de pe față, au bătut-o cu bătele și cu umbrele, așa că a trebuit să fugă. Numai după ce *Jidanca* s'a urcat într'o trăsură și s'a depărțat dela cimiter, a putut fi slobođit sicriul în mormânt.

Musica militară concertăză astă-sără, *Mercuri*, la restaurantul *Erdely* de pe *Promenadă*.

Inteligința română din Recițamontană și Recițaromână invită la concertul împreunat cu dans, dat de *Reuniunea română de cântări și musică* din *Lugoș*, sub conducerea d-lui *I. Vidu*, *Duminea* în 17 (29) Maiu 1898 în sala otelului „*Franz Klemens*” din *Recițamontană*. Pentru comitetul arangiator: *David Terfaloga*, president; *Matei Bălan*, *Emanuilă Barbu*, *Ioachim Frențiu*, *George Nicolae* viciu.

Intrarea de persoană: În șirurile prime 1 fl. 50 cr., 1 fl. 20 cr., și 1 fl., loc de stat 80 cr.

Ofertele și suprasolvirile se vor chita pe cale diaristică. Venitul curat este destinat pentru biblioteca *Reuniunii* de lectură române din *Lugoș*.

Programul: 1) *I. Vidu*: „*Răsunet dela Crișana*”, cor mixt. Solist d-l *I. Dobrei*. 2) *I. Vidu*: „*Din ședătoră*”, cor mixt. Soliști: d-șora *E. Mitar*, d-na *E. Marcovicu* și d-l *I. Dragomir*. 3) *I. Mureșianu*: „*Trecui valea*”, cor mixt, cu varianta de *I. Vidu*. 4) *F. Ricci*: „*Il suonatore di campana*”, melodiă italiană aranjată pentru cor mixt de *I. Vidu*. 5) *Bornenschi*: „*Cântare nouă*”, concert bisericesc, pentru cor mixt. 6) *G. Musicescu*: „*Al 2-lea concert bisericesc*”, cor mixt. 7) a) *C. Cordonean*: „*Hora*”, cor mixt. b) *I. Vidu*: „*Logojana*” cor mixt. 8) *G. Verdi*: „*Othello*”, corul estern din actul al 2-lea. Acompaniamentul de pian îl face d-l *Tiberius Bredicean*. 9) *I. Vidu*: „*Stefan și Dunărea*”, baladă, cor mixt cu acompaniament de orchestră. Soliști d-șora *E. Danciu* și d-l *Dr. Florescu*.

Rășboiul ispano-american.

Asupra rășboiului, telegrafal nu ne aduce sciri mai de sēmă. De tot ce se vorbesce sunt pregătirile, plănuirile și combinațiile. Se crede, că escadra spaniolă face pregătiri pentru a sparge blocada americană la *Havanna*, și din potrivă, comandantul flotei americane a primit ordin să zădărnicescă această încercare a Spaniolilor. Se ăice, că a doua flotă spaniolă este gata a pleca spre *Cuba*.

Intrăgă opinia publică din *Spania* și tôte ăiarele spaniole sunt revoltate asupra purtării Americanilor. La *Guantanamo* adecă, armata *Uniunii* a îmbrăcat uniforma spaniolă și a trimis în frunte stindardul *Spaniei*, ca astfel zăpăcind pe Spaniolii, să pôte debarca pe uscat. „*Liberal*” din *Madrid* ăice, că această procedură merită cel mai mare dispreț. Armata *Uniunii* s'a batjocurit ea pe sine, cu atât mai vërtoș, că înainte de acesta c'o lună vestia urbi et orbi, că cucerirea *Cubei* și înfrângerea armatei spaniole nu e decă cestiune de câte-va ăile. Acum însă după o lună, când Americanii au pățit fiasco, trupele lor sunt nevoite a-se ascunde în uniforma spaniolă, atacând pe furii. „*N'am fi cređut nici-odată* — ăice „*Liberal*” — ca urmașii celor din *Washington* și *Lincoln* să pôte degenera la tâlhari atât de ordinar”.

Acastă purtare a Americanilor a format obiect de discusiune și în ședința dela 23 Maiu a Senatului din *Madrid*. Intre alții senatorul *Conde* a ăis, că decă guvernul din *Washington* aprobă procedura flotei sale, atunci *America* nu e vrednică a-se mai numi stat civilizată, ăr la fine afirmă, că rășboiul Americanilor nu este demn de o națiune civilizată.

PROGRAMA

festivităților aranjate cu ocaziunea adunării generale a „*Societății pentru crearea unui fond de teatru român*”, ce se vor ține în opidul *Hățeg* la *Rosalile române*sc.

I. Sâmbăta la 4 Iunie a. c.

a) Primirea oșpeților la tôte trenurile.
b) Săra de cunoșcință în Hotel „*Coróna*”. (Inceputul 8 1/2 ăre sēra).

II. Duminea la 5 Iunie a. c.

a) Serviciu divin în biserica greco-orientală dela 8—9 ăre a. m., ăr dela 9—10 ăre în biserica gr. cat.
b) Ședința primă, ținută în biserica gr. or. dela 10—12 ăre a. m.
c) Banchet în Hotel „*Coróna*” la 2 ăre p. m.
d) Concert și teatru în Hotel „*Mielul de aur*”. (Inceputul sēra la 8 ăre.)

III. Luni la 6 Iunie a. c.

a) Ședința a doua la 11—12 ăre a. m. în biserica gr. or.
b) Bal în Hotelul „*Mielul de aur*”. (Inceputul sēra la 8 ăre).

IV. Marți la 7 Iunie a. c.

a) Escursiune la „*Ulpia Trajană*” și „*Densuș*”.
b) La 4 ăre p. m. participarea în corpore la petrecerea populară (ruga nede).

Comitetul aranjator rōgă pe toți binevoitorii culturii române a participa în număr cât mai mare fără altă invitare specială.

Hățeg, la 20 Maiu 1898

Pentru comitetul arangiator:

Tit V. Gheaja, Dr. **Gavril Suci**,
președinte. secretar.

ULIMTE SCRIRI.

Budapesta, 24 Maiu. În ședința de ađi a delegațiunii austriace raportorul *Dumba*, resumând debaterile de până acum, a ăis, că regretă mult purtarea comisiunii ungare. Și eu doresc pactul — ăise — însă nu hesitez a declara, că pentru un pact ca cel de ađi, nu voiă vota. Noi trebuie să reprezentăm aici monarchia unitară, și e regretabil, că acesta o uităm adeseori. La cestiunea oprirei adunării din *Blași* nu vrē să vorbescă, nici la aceea a maghiarisării

liturghiei slave, ele fiind cestiuni, cari nu aparțin comisiunii.

Viena, 24 Maiu. Archiducele *Leopold*, fiul archiducelui *Reiner*, a răposat ieri în castelul *Hörnstein*.

Roma, 24 Maiu. Ministrul italian de marină *Brin* a decedat ađi aici. Pe terenul construcției de năi el era o genialitate. *Brin* era conducătorul deputaților din *Piemont* și în guvern reprezenta partidul stângei.

Londra 24 Maiu. La imormântarea lui *Gladstone*, care se va face în 28 l. c., regina *Victoria* va fi reprezentată prin principele de *Wales*.

New-York, 24 Maiu. Mai multe foi comunică telegrame din *Washington*, după cari admiralul *Schley* a sosit în fața portului *Santiago de Cuba*. „*Ewing Journal*” a primit din *Port de Paix* scirea, că din partea nordică a *Cubei* s'a ađit o canonadă puternică. Au fost vedute 20 de corăbii. Canonada continuă.

DIVERSE.

Cum a trăit Gladstone. *William Gladstone* a dus întotdeauna o viață simplă și foarte regulată. Acestei împrejurări a avut el de-a mulțami, că a ajuns la o etate atât de înaintată și a fost sănătos la trup, ca și la minte. Peste nopte el durmea 8 ăre, nici-odată mai mult, ori mai puțin. Nici un eveniment, de-ăr fi fost ori cât de mare, nu l'a putut abate dela acest mod de trai și nu l'a putut face să-și scurteze, fiă măcar cu o ăra, timpul obișnuit pentru dormire. Preâmbările și-le făcea întotdeauna cu capul descoperit. Dintre exercițiile corporale nu practica, decă tăiatul lemnelor. Vânătoarea o uria, mai ales de când la prima vânătoare i se întâmplase o nenorocire, perđându-și degetul arătător dela mână stângă. El mânca moderat și se hrănea cu bucate simple; mânca foarte încet și fiă-care bucatură o mesteca bine în gură. Vinul îi plăcea și la fiă-care mâncare bea câte-va pahare de vin vechi de *Porto*. Fumatul îl credea stricăcios și cauza sănătății sale o atribuia în mare parte împrejurării, că nici-odată el n'a fumat. La 8 ăre dimineața el asista regulat la serviciul divin, fiind om religios. Avea câte-va ăre din ăi, în cari nici-odată nu se ocupa cu politica, ci se distrăgea cu ocupațiunii literare, ocupându-se mai ales cu teologia și filologia. Fără activitate literară el nu putea trăi; activitatea științifică era pentru spiritul lui tot atât de necesară, ca și tăiatul lemnelor pentru corp.

Picturi pe cămeși. Cămeșile colorate sunt moderne de mult, dăr probabil, că acestei mode i-se va face sfârșit printr'un capriciu. *Cavalerii* din *Paris* nu se mai mulțimesc cu cămășile simple colorate, ci vor să aibă pe ele picturi. În curând vom avē prilej să vedem cămeși cu tot felul de picturi, reprezentând diferite lucruri, scene, portrete și alte minunății d'ale véculei.

Literatură.

Viața Săntilor. În „*Tipografia Diecesană*” din *Gherla* a apărut „*Viața Săntilor*” scrisă de *Tit Bud*, vicarul *Maramureșului*. În acest op, foarte voluminos, care cuprinde 415 pag. format mare 4°, se află descrișă viața tuturor săntilor, cari se onoreză în biserica noastră orientală. La finea opului se află în ordine lunară și alfabetică un catalog al tuturor Săntilor și martirilor din acest op, apoi al Pontificilor romani până ađi și al împăraților din cele deșee vécuri dintăiu. Prețul unui esemplar e 3 fl. (Cu posta recomandat 3 fl. 30 cr.) În asemănare cu mărimea, cartea e efină.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Medic român în *Mehadia*.

Dr. Vuia,

medicul Băilor *Herculane (Mehadia)* a sosit la băi și, cu în alți ani, va sta totă vara acolo.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Mai 1898.

Renta ung. de aur 4%	120.85
Renta de corone ung. 4%	99.20
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	119.15
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	100.-
Oblig. cail. fer. ung. de est I. emis.	120.25
Bonuri rurale ungare 4%	97.40
Bonuri rurale croate-slavone	97.75
Impr. ung. cu premii	157.-
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedin	138.75
Renta de argint austr.	101.70
Renta de hartie austr.	101.80
Renta de aur austr.	121.10
Losuri din 1860.	142.50
Actii de-ale Banței austro-ungara	912.-
Actii de-ale Banței ung. de credit	391.75
Actii de-ale Banței austr. de credit	358.80
Napoleoniori	9.53 1/2
Marci imperiale germane	58.80
London vista.	120.50
Paris vista	47.60
Rente de corone austr. 4%	101.45
Note italiene.	44 2/7

Cursul pietei Braşov.

Din 25 Mai 1898.

Banota rom. Cump.	9.52	Vend.	9.55
Argint român. Cump.	9.48	Vend.	9.50
Napoleoniori. Cump.	9.53	Vend.	5.56
Galbeni Cump.	5.60	Vend.	5.65
Ruble Rusesce Cump.	127.-	Vend.	128.-
Marci germane Cump.	58.50	Vend.	—
Lire turcesce Cump.	10.70	Vend.	—
Scris. fonc. Albina 5%	101.-	Vend.	102.-

ANUNCIURI

(insertiuni si reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In casui publicarii unui anuntiu mai mult de odata se face scademint, care cresce cu cat publicarea se face mai de multe ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

Boalele secrete

si neputinta barbatésca de specialistul Dr. THÖ.

Carte ilustrata cuprinde descrierea diferitelor boale secrete, consecintele lor pentru individ, familie, societate, cauzele acestor boale, mijloce preventive si vindecarea lor.

Prețul 1 florin.

Se afla in depou general la

M. D. FRIDERIC, Bucuresci
Strada Emigrat Nr. 1.

3-3. 65

Numai pentru particulari se trimite postavuri.

Un Coupon de 3.10 metri lung, suficient pentru o garnitura de haine barbatésca costa numai

fl. 3.10	stofa buna
fl. 4.80	„ „
fl. 7.50	„ fina
fl. 8.70	„ mai fina
fl. 10.50	„ forte fina
fl. 12.40	„ englezésca
fl. 13.95	„ Kamgarn

lana curata.

Un coupon haine negri de salon fl. 10.-. Stofe pentru pardiseuri de fl. 3.25 m. in sus: Loden colorii frumose 1 Ca. on fl. 6. 1 Coupon fl. 9.95: Peruviane, Doskings, Stofe pentru haine de ampoiati de stat, cai ferate. Stofe pentru talare de juzi, Kamgarn fin, Cheviots, Stofe pentru uniforme de finanti, gendarmi etc. etc., trimite cu preterile fabricii recunoscuta ca solida si reala.

Depozitul fabricii Kiesel-Amhof in Brunn. Mostre gratis si franco. — Liferatie conform mostrei.

P. T. public se face atent, ca cumparand direct dela fabrica are mai mare avantagi ca dela altii. Firma Kiesel-Amhof in Brunn trimite stofe cu preterile fabricii fara adaos sau rabatul ce-l socotesc crotorii. 68,20-24.

Lucrari de legatorie de carti.

Wilhelm Haydecker
legator de carti, si lucrator de galanterii,
Braşov, Strada Portii Nr. 22.

Recomandă Onoratului public dela oraş si dela sate

Legatoria sa de carti,
ce esista de 14 ani cu cel mai bun renume si este mult marita si din nou arangiată cu 9 masini diferite.

Se efectuesc tote lucrările ce cad in sfera legatorii de carti, dela cea mai simpla carte de scola legata, pana la cea mai fina legatura de lux in piele, catifea, matase, plus, panza etc. esecutand cat se pote de bine si de esact.

Avend lucratori de tote specia eseculent pregatiti, acesta legatoria de carti pote se esecute iute si forte ieftin tot ce se pote cugeta mai bun in aceste lucrari.

Lucrari de galanterii, passepartout, cartonage etc. in tote esecutiunile posibile.

Despartemint deosebit pentru legarea cartilor comerciale, protocoalelor pentru autoritati si oficiilor comunale, cu un personal anume instruit pentru acesta; cel mai durabil si cel mai practic mod de legat.

Tiparesce inscriptiuni pe pantlici de cununii si la steguri etc.

WILHELM HAYDECKER,
legator de carti,
Strada portii Nr. 22.

14-0

Strada portii Nr. 22.

Publicatie.

Prin acesta se deschide a

XX. Loterie de binefacere reg. ung.

castigul curat al acestei loteri se va imparti in urma prea in. resolutiunii a Majestătei Sale apostolice c. s. r. spre scopuri de binefacere si anume:

1. Pentru fondul veduvelor si orfanilor al ampoiatiilor de stat seract.
2. Spitalul de copii „Ladislaus“ din Czirkvenicza.
3. Orfelinatul lucratorilor „Gisela“ din Zolyom-Lipese.
4. Reuniunea „Jozziv“.
5. Spitalul (Baroti) din Erdovidek.
6. Asilul de copii „Clotilde“ in Budapesta.
7. Reuniunea de binefacere a fem. din Clusiu.
8. Societatea Vineri marf.
9. Reuniunea Crucii albe din com. Bekés.

Suma a 7991 de castiguri dupa planul de jos consta din 365 000 corone si anume:

1 Castig principal	150.000 cor.	10 Castiguri a 1.000 corone.
1 „ „	50.000 „	20 „ „ 500 „
1 „ „	20.000 „	50 „ „ 100 „
1 „ „	10.000 „	100 „ „ 50 „
2 „ „	5.000 „	1000 „ „ 20 „
5 „ „	2.000 „	6500 „ „ 10 „

Tragerea va fi fara amanare in 30 Iunie 1898 — Losul costa 2 fl. v. a.

Losuri se capeta la directia loteriei din Budapesta (Pesta, Vama principala), la tote oficiile de contributie si sare, la cele mai multe oficii postale si in oraşele principale la organele ce se ocupa cu vendarea de losuri.

Budapesta, in Aprilie 1898.

232,5 - 6. **Directia Loteriei reg. ung.**

Subscrisul am onorea a aduce la cunoscinta On. puabic, ca am luat asupra-mi

Magazinul cu Giuvaericale,
obiecte de aur si argint, din Braşov, Strada Michail Weiss Nr. 24, suc firma

L. HELMBOLD'S ERBEN
cu activa si pasiva, pe socotela mea proprie si voi continua afacerea sub firma protocolata

L. HELMBOLD'S ERBEN.
Me rog ca se fiu onorat tot cu aceea-si incredere, ca si antecesorul meu.

Cu tota stima:
Victor Helmbold.

2-3,259

Boale de plumani
(catar cronic si offica se vindecă prin intrebuintarea de

„GLANDULÉN.“

Glandulen este un mijloc de vindecare, pentru boalele plumaniilor in ori si ce forma. Efectul bun s'a constatat la sute de bolnavi vinderati.

Glandulen, este mijlocul cel mai rational ce esista pana acum. Contine materie naturala, care vindecă in corp morburile de plumani. Prin intrebuintarea lui se ajuta vindecarea.

Glandulen, nu este un mijloc artificial, chemic, este cu totul nevatamator chiar si daca se folosesce mai indelungat.

Glandulen, se prepara in fabrica chemică a succesorilor lui Dr. HOFFMANN MEERANE I. Sa. din ghinduri de plumani, dela animale sanatoase in tablita (forma placuta de luat), fie-care tablita de 0.25 gr. cuprinde 0.05 gr. Glandulen, corespundend la 0.25 gr. substanta de ghinduri si 0.20 gr. zahar ca adaos.

Glandulen este legal patentat. — A se feri de imitatie — Numai glandulen contine — in forma neschimbata — substantele de vindecare. — Se capeta mai in tote farmaciile a fl 2 7/8 pentru 100, si fl. 1.50 pentru 50 tablite. — Unde nu se capeta se se adreseze la

Depozitu principel: „Farmacia DIANA“
FONAGY JÓZSEF, Budapest, VII.,
care la cerere trimite gratis si franco broşuri si informatii dela medici si pacienti insanatosati. 2-10,25.

Numai pe omenii tineri

ii interesé. **Inectia Orientală** a Dr. BOITON din Paris

dupa intrebuintarea de cate-va zile leucesce si cele mai invehite suferinte. **Oleiu Santal** si **Balsam Copalve** devine de prisos, de-orece aceste mijloce strica stomacul si nu vindecă boala.

Prețul unei sticle BOITON Inectia 1 florin.

Deposít general pentru Ungaria:
Apoteca ZOLTAN BELA Budapesta,
V. Grosse-Kronnengasse Nr. 23. (Ecke Széchényi-platz).

Se afla in farmaciile mai mari. Depou principel la farmacia Carl Schuster in Braşov.

Adresa pentru comande cu posta:
Farmacia ZOLTAN Budapesta.

39-60